

МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто методи управління прибутком підприємства. Запропонована та досліджена класифікація даних методів.

Ключові слова: прибуток, процес формування прибутку, механізм управління прибутком, методи управління прибутком.

Abstract

The methods of enterprise profit management are considered. The classification of these methods is proposed and investigated.

Keywords: profit, process of formation of profit, the mechanism of management of profit, methods of management of profit.

Вступ

Пріоритетним завданням функціонування будь-якого суб'єкта господарювання є забезпечення стабільних темпів економічного зростання, що неможливо без ефективного управління фінансами підприємств. Важливою категорією є прибуток, який свідчить про обсяг і якість виробленої продукції, стан продуктивності праці та рівень собівартості. Управління прибутком – це певна сукупність принципів і методів підготовки і реалізації рішень апарату управління на всіх етапах його формування, розподілу та використання на підприємстві. Отже, приймаючи до уваги основну мету діяльності підприємств, освоєння методів управління прибутком підприємства це досить актуальна тема. Питання управління формуванням прибутку, його оптимального розподілу та використання досліджували такі вчені України та зарубіжжя, як: І. А. Бланк, Ю. Ф. Бріггем, М. Ерхардт, Л. Л. Куц, Н. Г. Пігуль, А. М. Поддерегін, С. Ф. Покропивний та інші. Хоча дана проблематика знайшла своє відображення у багатьох наукових працях, варто зауважити, що більш детальне обґрунтування теоретичних методів управління прибутком підприємства зумовлює актуальність та наукову значимість подальшого дослідження.

Метою даної роботи є дослідження методів управління прибутком підприємства.

Результати дослідження

Діяльність кожного підприємства націлена на отримання прибутку. Він виступає в якості рушійної сили ринкової економіки і забезпечує інтереси держави, власників і персоналу господарюючих суб'єктів.

Управління прибутком підприємства – це процес цільового впливу суб'єкта на об'єкт з метою досягнення певних фінансових результатів. Мета управління прибутком полягає в максимізації абсолютної його величини і стабільності формування [1].

Під час формування прибутку підприємства політика управління ним має бути спрямована на отримання максимального розміру позитивного фінансового результату. Специфічні особливості цього об'єкту управління проявляються у значному впливі факторів зовнішнього середовища на ймовірну величину одержуваного підприємством прибутку, а тому належне управління ним потребує формування окремого механізму.

Метод управління прибутком підприємства – спосіб впливу суб'єкта управління на об'єкт для отримання запланованого результату. Теоретична база методів управління потребує глибокого й точного їх опрацювання, оскільки неправильне їх використання може стати причиною серйозних негативних наслідків [1].

Узагалі, виокремлюють різні підходи відносно класифікації методів управління прибутком підприємства. Проте, враховуючи, що як до окремої людини, так і до колективу в цілому, можна застосувати засоби впливу, що торкаються їх інтересів, тому окремої уваги варта їх класифікація за змістом впливу: економічного, організаційного, соціально-психологічного.

Таким чином, аналіз сукупності існуючих методів дозволяє згрупувати їх за такими видами (рис. 1)

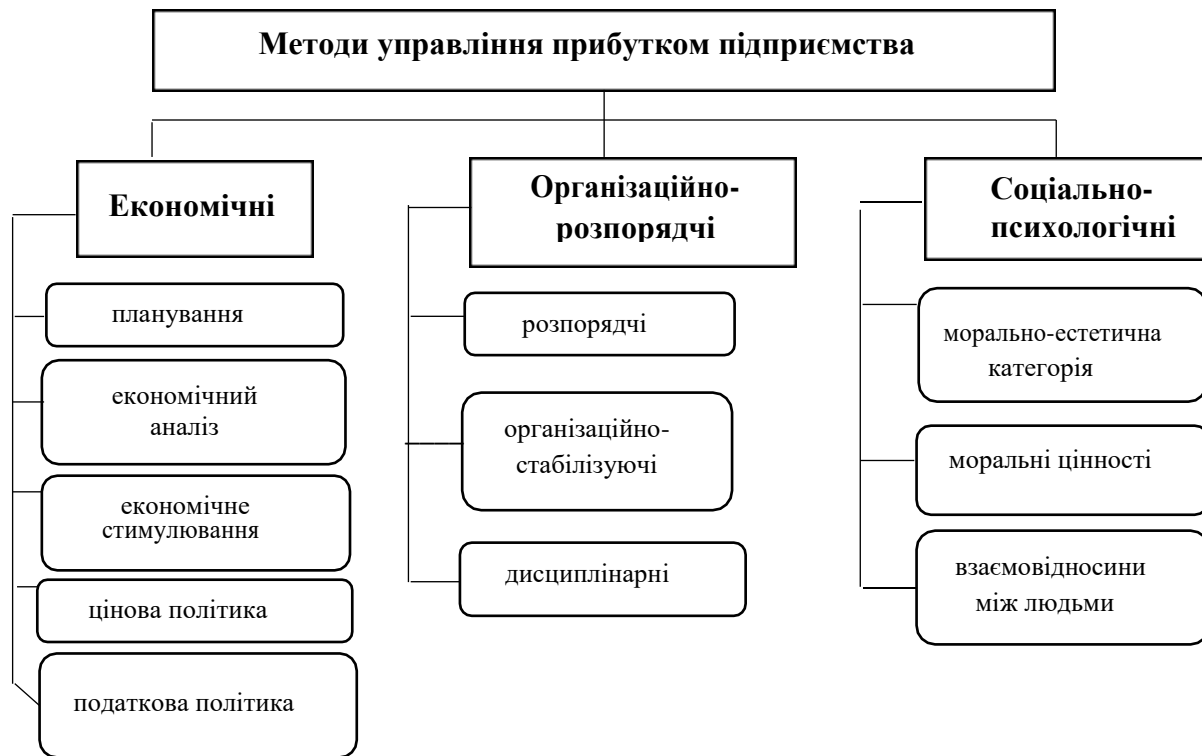


Рисунок 1 - Методи управління прибутком підприємства

Розглянемо методи управління прибутком підприємства більш детально [2]:

1) Економічні методи управління прибутком підприємства – сукупність дій, що впливають на виробництво не прямо, а опосередковано, завдяки економічним стимулам і важелям, та дає необхідний орієнтир діяльності підприємства і його працівникам. Варто відзначити, що між економічними інтересами держави, суб'єкта господарювання і колективу існують об'єктивні розходження в інтересах, проблематичність поєднання яких є досить складним, оскільки передбачає вирішення широкого кола завдань (в кожен конкретний період мають встановлюватись найраціональніші співвідношення між фондами заробітної плати, фондами розподілу та споживання і т. д.).

Дана система методів управління прибутком підприємства використовує всі інструменти ведення господарської діяльності: планування, економічний аналіз, економічне стимулювання, цінову політику, податки та ін. Зокрема, застосування інструментів повинно бути комплексним і системним.

Більш детально охарактеризуємо інструменти управління прибутком підприємства в рамках даної групи методів [2]:

- планування – процес підготовки й прийняття відповідних установок кількісного та якісного характеру, виокремлення векторів найбільш ефективного їх досягнення. Відповідно кінцевий результат планування – план або сукупність планів. В процесі планування важливо звертати увагу на виявлення засобів й альтернатив, котрі могли б знизити ризик прийняття неправильних рішень

- економічний аналіз – це систематизована сукупність аналітичних процедур, що мають на меті отримання висновків і рекомендацій економічного характеру щодо певного об'єкта;

- економічне стимулювання – це певна система заходів, що застосовує матеріальні засоби для спонукання учасників виробництва працювати з кінцевою метою створення суспільного продукту. Характер, форми і методи економічного стимулювання залежать від панівних виробничих відносин суспільства;

- ціноутворення – невід'ємна частина державної політики. Основна її мета полягає в підтримці паритетних відносин між галузями народногосподарського комплексу, створенні умов для підвищення прибутковості виробництва, збільшенні обсягів продукції, а також захисті державних товаровиробників;

- податкова політика – головний важіль держави, котрий виступає гарантом, з одного боку, її власного існування, з іншого – регулювання економіки держави в цілому. Податки торкаються і проблеми національної безпеки країни, адже невиважена податкова політика в змозі досить швидко нанести шкоду реально діючій економіці

2) Організаційно-розпорядчі методи управління прибутком підприємства базується на правах і особистій відповідальності людей на всіх рівнях господарювання [3].

До організаційно-розпорядчих методів відносять прийоми та способи впливу суб'єкта управління відносно об'єкта за допомогою сили і авторитетності влади (укази, закони, постанови, накази, розпорядження, інструкції й т. д). Відповідно, саме вони визначають певні обов'язки, права та відповідальність кожного керівника й підлеглого, окремої ланки й рівня управління. Організаційно-розпорядчі методи забезпечують персональну відповідальність працівників апарату управління за виконання волі вищих органів влади.

Крім того, групу організаційно-розпорядчих методів можна класифікувати відповідно до напрямів впливу. В даному випадку в якості важелів впливу виступають накази, розпорядження, регламенти, норми, інструкції, директивні вимоги і т. д. У даній групі методів, зокрема, виділяють три підгрупи: розпорядчі, дисциплінарні та організаційно-стабілізуючі.

Загалом, дані підгрупи на практиці застосовуються комплексно, оскільки досить тісно пов'язані між собою.

3) Соціально-психологічні методи управління прибутком підприємства базуються на формуванні та розвитку думки громадськості відносно моральних цінностей та засад, а також ставлення до окремої особистості [3].

Зокрема, застосування соціально-психологічних методів на практиці це: оцінка соціально-психологічного мікроклімату в колективі, розробка заходів відносно покращення соціально-психологічних відносин у колективі за допомогою навчання, проведення тренінгів (зокрема, підвищення кваліфікації керівників), а також підготовка колективу до сприйняття соціально-психологічних методів впливу з боку керівників.

Методи управління прибутком підприємства можна вибирати, оскільки найвищого ефекту можна досягнути лише в тому випадку, якщо застосовувати систему методів.

Варто зазначити, що вибір методів управління прибутком підприємства може залежати від: мети бізнесу, форми власності та господарювання; розміру підприємства, забезпеченості його матеріальними і трудовими ресурсами; рівня підготовки кадрів; кон'юнктури ринку; політики держави. Для забезпечення процесу ефективного управління прибутком підприємства необхідно дотримуватись певного кола вимог, найбільш значущими серед яких є наступні [3]:

1. Інтегрованість;
2. комплексність;
3. динамізм;
4. багатоваріантність;
5. спрямованість.

Висновки

Ефективна система управління прибутком підприємства дозволяє в повному обсязі реалізувати намічені цілі та завдання, сприяє стійкому розвитку підприємства та забезпечує його ефективну діяльність.

В результаті проведеного дослідження було проаналізовано методи управління прибутком підприємства, а саме: економічні, організаційно-розподільчі та соціально-психологічні. Обґрунтовано, що для забезпечення ефективного управління прибутком підприємства варто дотримуватись наступних вимог: інтегрованість, комплексність, динамізм, багатоваріантність, спрямованість на стратегічні цілі розвитку підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Зінченко О. А. Забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємства шляхом удосконалення системи управління прибутком [Електронний ресурс] / О. А. Зінченко, Д. О. Павліщій, Д. С. Зінченко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2017. - № 4. - С. 81-84. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2017_4_16
2. Бершадська, І. І. Методи управління прибутком підприємства [Текст] / І. І. Бершадська, С. О. Тульчинська // Сучасні проблеми економіки і підприємництва. - 2017. - Вип. 20. - С. 181-188.
3. Хринюк О. С. Прибуток підприємств та економічні методи управління процесом його формування / О. С. Хринюк, Є. О. Сябер // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. - 2018. - № 4. - С. 139-144. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2018_4_20

4. Єпіфанова І. Ю. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності [Електронний ресурс] / І. Ю. Єпіфанова, В. С. Гуменюк // Економіка та суспільство. – 2016. – Вип. 3. – С. 189-192. - Режим доступу : <http://economyandsociety.in.ua>

5. Єпіфанова І. Ю. Фактори зростання прибутку підприємства [Текст] / І. Ю. Єпіфанова, В. С. Гуменюк // Молодий вчений. - 2016. - № 7(34). - С. 46-49.

6. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність [Текст] : практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 143 с.

Іванчик Тамара Віталіївна – студентка групи МФК-19(м), факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fm.2mo15.ivanchyk@gmail.com

Науковий керівник: **Ірина Юрїївна Єпіфанова** – д-р. екон. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Tamara V. Ivanchyk – Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: fm.2mo15.ivanchyk@gmail.com

Supervisor: **Irina Yu. Yepifanova** – Doctor. Econ. Sc., Assistant Professor of Finance and InnovationManagement, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia